

Підготовка та друк цього видання стали можливими завдяки щирій підтримці американського народу, наданій через Агентство США з міжнародного розвитку (USAID). Зміст є відповідальністю Глобал Ком'юнітіз (Global Communities) і не обов'язково відображає точку зору USAID чи уряду Сполучених Штатів.

БЮДЖЕТ ДЛЯ ГРОМАДЯН Царичанська ОТГ

Бюджет є запорукою добробуту кожної нашої території та інструментом регіонального розвитку усієї громади. Саме бюджет стимулює нас до фінансової активності, пошуку додаткових ресурсів і джерел, активізує внутрішній потенціал громади, що збалансовує її потреби та можливості. Завдяки зростанню наших фінансових ресурсів маємо можливість реально планувати розвиток своєї території, втілювати різноманітні проекти. Отримати вигоду більшу ніж затрачено – ось у чому полягає мистецтво бюджету громади.

Тому розуміння бюджетних процесів громади кожним мешканцем є запорукою злагоди та спільного пошуку найбільш ефективних шляхів для витрачання спільних коштів. Сподіваємось, що бюджет громади, викладений простою мовою стане запорукою для налагодження суспільного діалогу щодо напрямів подальшої розбудови нашої громади.

ЩО ТАКЕ БЮДЖЕТ ДЛЯ ГРОМАДЯН?

Бюджет для громадян, який Ви тримаєте у руках, – це спрощена, позбавлена технічної мови презентація інформації про бюджет громади.

Бюджет для громадян створений, щоб зробити складну та технічну бюджетну інформацію доступною Вам і Вашим друзям, колегам, родині.

Бюджет для громадян допомагає зрозуміти бюджет громади і побачити своє місце в ньому. Він нагадує, що бюджет громади – це кошти всіх її мешканців і показує, що гроші в бюджеті не з'являються нізвідки, а витрати з бюджету не робляться лише за бажанням когось з керівників громади, або групи громадян.

Також важливо, що бюджет для громадян демонструє можливості для кожного мешканця громади впливати на формування та витрачання бюджету своєї громади.

Місцевий бюджет – це фінансовий план громади. В ньому визначається, звідки громада буде отримувати кошти, а також на що їх витратитиме. Бюджет громади формується та управляється на основі Бюджетного кодексу України. Це означає, що існують чіткі правила, звідки і в якому порядку громада отримує кошти в свій бюджет, а також куди вона може їх витратити. Бюджет, а також зміни до нього затверджуються рішенням місцевої ради.

Доходи бюджету – гроші, виражені в грошах, які громада заробила сама, а також отримала від держави. Доходи бюджету формуються з податків та зборів, неподаткових надходжень (наприклад, кошти, отримані за надання адміністративних послуг, кошти, які самостійно заробили бюджетні установи).

Видатки бюджету – кошти, що витрачаються на цілі та заходи, які заплановані в бюджеті. Видатки можуть бути поточні та капітальні.

Трансфери – це кошти, які передаються з бюджетів інших рівнів до бюджету громади. До трансфертів відносяться дотації та субвенції.

Субвенції – кошти, які з державного бюджету передають місцевим бюджетам на виконання конкретних повноважень, які делеговані державною. Ці кошти можна використовувати лише за певним призначенням. Приклади субвенцій – інфраструктурна, медична, освітня. Субвенції також можуть передаватися із одного місцевого бюджету іншому. Наприклад, передача коштів обласній лікарні на лікування міських жителів – з міського в обласний бюджет.

Дотації – кошти, які виділяються із бюджету вищого рівня для того, щоб досягти рівних доходів населення у всіх населених пунктах.

Загальний фонд – це кошти, передбачені для надання послуг державними установами. Кошти загального фонду витрачаються переважно на виплати заробітної плати та оплату енергоносіїв, для надання громадянам послуг освіти (дитячі садки, школи, позашкільні заклади), культури (будинки культури, клуби, бібліотеки, музеї), медицини (ФАПи, амбулаторії), соціального захисту, фізичної культури та спорту (дитячо-юнацька спортивна школа, заходи та змагання різного характеру).

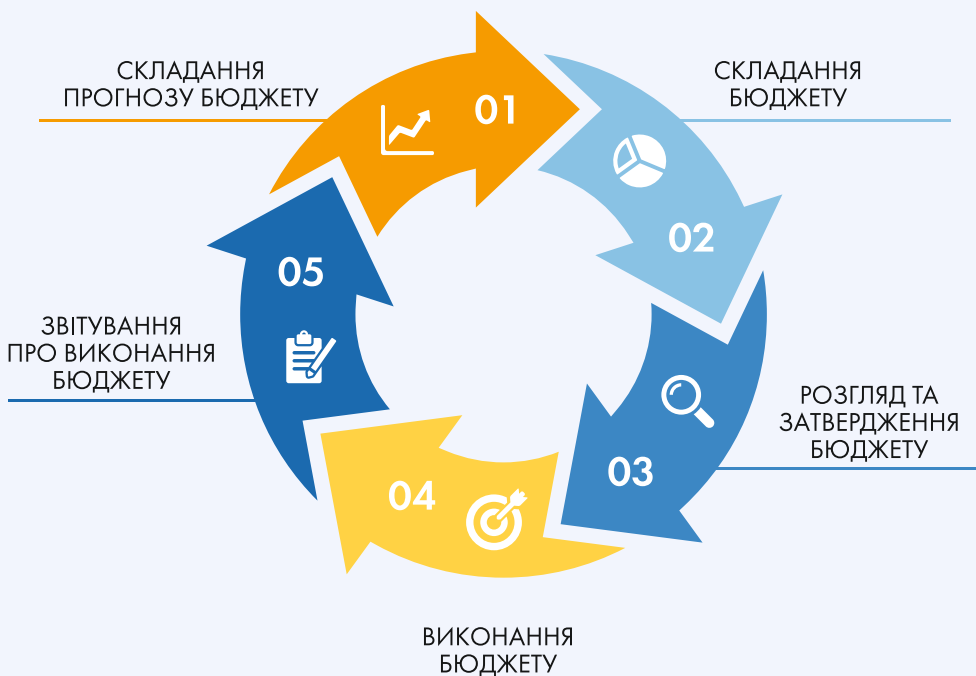
Спеціальний фонд – це окремий фонд, кошти якого мають цільове спрямування. Основну частину спеціального фонду формують бюджет розвитку та власні надходження бюджетних установ, а також інші ресурси, наприклад гранти від міжнародних організацій.

Бюджет розвитку – кошти, які витрачаються на капітальне будівництво, реалізацію інвестиційних проєктів, капітальний ремонт та реконструкцію об'єктів соціально-культурної сфери і житлово-комунального господарства тощо. Тобто, на будівництво, модернізацію та ремонт доріг, шкіл, садочків, амбулаторій, клубів.

БЮДЖЕТНИЙ ЦИКЛ

Бюджет – це ключовий інструмент для управління грою, а також втілення в життя пріоритетів та цілей розвитку громади. Дії органу місцевого самоврядування по управлінню бюджетом громади на один рік умовно можуть бути розділені на декілька стадій, і займають більше часу, ніж 1 календарний рік. Період управління бюджетом на один рік – називається бюджетним циклом і включає 5 стадій: складання прогнозу бюджету, складання проекту бюджету, розгляд проекту бюджету та його затвердження, реалізація прийнятого бюджету, і, насамкінець, звітування про результати виконання бюджету за рік. Один бюджетний цикл займає більше, ніж півтора календарних роки. Завершення одного бюджетного циклу фактично накладається на початок вже наступного бюджетного циклу.

Складання прогнозу бюджету

Прогноз бюджету робиться на 3 роки – плановий (тобто, той, на який плануємо бюджет) і 2 наступні роки. Разом 5. Ці наступні роки називають прогнозними. Прогноз робиться для того, щоб розуміти, які податки та скільки їх буде збиратися в наступні 3 роки, а також, на які цілі витратимуться гроші з зібраних податків. Прогноз оприлюднюється на сайті ради та приймається на сесії не пізніше 1 вересня.

Складання бюджету

На цій стадії загальнодержавні органи подають розрахунки міжбюджетних трансфертів. Місцеві органи влади разом з розпорядниками бюджетних коштів, наприклад відділ освіти, розробляють та подають бюджетні запити. На основі поданих розрахунків міжбюджетних трансфертів та бюджетних запитів вже відбувається розробка проекту рішення про місцевий бюджет. Підготовлений попередній проект бюджету оприлюднюється на сайті ради.

Розгляд та затвердження бюджету

Попередній проект рішення про бюджет обговорюється та затверджується на засіданні постійної комісії місцевої ради, яка відповідає за питання бюджету. Далі проект рішення передається на розгляд виконавчого комітету, який також повинен його затвердити. Після цього проект бюджету розглядається та затверджується вже на сесії місцевої ради. Рішення про затвердження бюджету приймається не пізніше, ніж 25 грудня. Після прийняття, рішення, а також сам бюджет, оприлюднюються на сайті ради.

Виконання бюджету

Саме на цьому етапі здійснюються всі витрати та збираються всі податки. Окрім того, протягом виконання бюджету може виникати необхідність внесення змін в нього. Всі зміни проходять окрему процедуру від розгляду бюджетною комісією ради і до затвердження на сесії ради. Окрім того, законодавством встановлено обов'язок щоквартального звітування про виконання бюджету, що також передбачає затвердження квартальних звітів окремими рішеннями ради по завершенню кожного кварталу.

Звітування про виконання бюджету

По завершенню року, для якого виконувався бюджет, розпочинається підготовка звіту про виконання бюджету за рік. Звіт також проходить всю процедуру розгляду та затвердження в усіх інстанціях, яка завершується розглядом та затвердженням рішення місцевою радою. Затверджений звіт оприлюднюється на сайті ради. Окрім того, бюджетне законодавство встановлює обов'язкову вимогу проведення публічного звітування про виконання бюджету. Публічне представлення звіту про виконання бюджету повинно відбутись не пізніше, ніж 15-те березня наступного року. Місцева рада повинна широко анонсувати захід, на якому буде представлятись звіт про виконання бюджету, та запрошувати громадськість відвідати його.

1 Липень-вересень

В цей час відбувається складання прогнозу бюджету на наступні 3 роки

Як долучитись:

- Подавати пропозиції до прогнозу бюджету в управління та відділи – звичайним листом, надісланим поштою чи електронною;
- Подавати пропозиції безпосередньо до фінвідділу – контакти дивіться в кінці цього документу. Місцева рада також сама може організувати процес збору пропозицій до прогнозу бюджету від громадян через ЦНАП чи під час заходів, у місцях масового збору людей;
- Брати участь в експертних групах, дорадчих органах, наприклад, з питань врахування прогнозом довгострокових інфраструктурних проєктів.

СКЛАДАННЯ
ПРОГНОЗУ
БЮДЖЕТУ

2 Травень-жовтень

В цей час відбувається складання бюджету на наступний рік.

Як долучитись:

- Подавати пропозиції до бюджету депутатам;
- Подавати пропозиції безпосередньо до місцевої ради. Місцева рада також сама може організувати процес збору пропозицій до бюджету від громадян;
- Брати участь в експертних групах, дорадчих органах, наприклад, з питань врахування бюджетом гендерних аспектів.

РОЗГЛЯД ТА
ЗАТВЕРДЖЕННЯ
БЮДЖЕТУ

3 Листопад-25 грудня

В цей час попередній проєкт проходить узгодження та обговорення, під час кожного з яких до бюджету можуть вноситись певні незначні зміни.

Як долучитись:

- Взяти участь в бюджетних слуханнях та висловлювати свої пропозиції до проєкту бюджету. Слухання може ініціювати рада або громадяни самостійно;
- Відвідувати засідання бюджетної комісії, виконавчого комітету та сесії ради;
- Допомогати фінансистам в створенні Бюджету для громадян;
- Сприяти поширенню прийнятого рішення про бюджет, а також Бюджету для громадян – розповсюджувати документи електронно, обговорювати їх з колегами чи знайомими.

ЗВІТУВАННЯ ПРО
ВИКОНАННЯ
БЮДЖЕТУ

01

СКЛАДАННЯ
БЮДЖЕТУ

03

ВИКОНАННЯ
БЮДЖЕТУ

4 Січень-грудень

В цей час відбуваються закупівлі, фінансується робота бюджетних установ і організацій, збираються податки. За потреби вносяться зміни до бюджету.

Як долучитись:

- Подати проект на конкурс «Бюджету участі». Брати участь в кампаніях агітації за проекти бюджету участі та голосувати за проекти бюджету участі;
- Ініціювати громадський моніторинг виконання бюджету;
- Відвідувати засідання бюджетної комісії та сесій міської ради, на яких розглядаються бюджетні питання.

5 Січень-15 березня

Вже по завершенню календарного року розпочинається етап звітування про виконання бюджету за рік.

Як долучитись:

- Взяти участь в обговоренні звіту про виконання бюджету під час його публічного представлення;
- Відвідати сесії, на якій звіт про виконання бюджету затверджується;
- Ініціювати громадський аудит виконаного бюджету: як по окремих напрямках (наприклад, щодо гендерної орієнтованості чи освіти), так і всього бюджету в цілому.

НА ЧОМУ ЗАСНОВАНО БЮДЖЕТ НАШОЇ ГРОМАДИ

Будь-який бюджет не створюється у вакуумі. Основою для складання бюджету є стан соціально-економічного розвитку громади. Окрім того, бюджет є інструментом досягнення стратегічних цілей, які визначила для себе громада.

Стратегічні цілі розвитку громади та соціально-економічний стан громади і є основою, на якій формується бюджет.

Промислові підприємства громади: **4**

Земля сільськогосподарського призначення: **37359,76 га**

Наша громада зараз

Населення громади:
14 795 осіб

Працездатне населення:
11 373 осіб

Працевлаштоване населення:
5 154 осіб

Розподіл населення за галузями

Сільське господарство:
7041 осіб

Промисловість:
334 осіб

Галузі діяльності підприємств: сільське господарство, харчова промисловість, переробна промисловість, торгівельна діяльність та сфера надання послуг

Школи громади:
6 од.

Дитячі садки громади:
6 од.

Лікарні громади:
1 од.

Фельдшерсько-акушерські пункти та амбулаторії громади: **8 од.**

Стан доріг в громаді

Протяжність доріг, що потребують капітального ремонту:
68,1 км

Протяжність доріг, що потребують поточного ремонту:
72 км

ЯКОЮ МИ ХОЧЕМО БАЧИТИ НАШУ ГРОМАДУ

Пріоритети розвитку нашої громади на найближчі 10-ть років:

01

ПРІОРИТЕТ

Підтримка суспільних та громадських компетенцій мешканців громади та залучення їх до процесу ухвалення рішень.

02

ПРІОРИТЕТ

Вихід освітньої, медичної та культурно-мистецької галузей громади на якісно новий рівень свого функціонування.

03

ПРІОРИТЕТ

Формування та розвиток туристичного потенціалу громади.

04

ПРІОРИТЕТ

Енергоефективність та розвиток альтернативної енергетики.

05

ПРІОРИТЕТ

Поліпшення системи управління відходами.

Як були враховані пропозиції громадян, подані до проекту бюджету на 2019 р.

Перелік пропозицій, які були підтримані:

01

Капітальний ремонт тротуарів вздовж вул.Царичанська смт Царичанка Царичанського району Дніпропетровської області.

02

Реконструкція водозабірної свердловини, водонапірної башти та підвідних водопроводів для водопостачання смт Царичанка і с.Івано-Яризівка Царичанського району.

03

Створення власного автопарку спецтехніки та інвентарю для поліпшення надання послуг з благоустрою місць загального користування.

04

Надання підтримки районній організації ветеранів.

Інші подані пропозиції, зокрема, пропозиції щодо проведення капітального ремонту певних доріг, що знаходяться на балансі громади, не були підтримані через брак коштів в бюджеті громади. Усі подані пропозиції будуть враховуватися при складанні бюджету на наступні роки.

ЗВІДКИ В БЮДЖЕТІ ГРОШІ

Більшу частину своїх доходів Царичанська ОТГ отримує у вигляді трансфертів з державного та інших місцевих бюджетів: близько 53 % доходів бюджету. Основні трансферти з державного бюджету – це освітня та медична субвенції.

Власні надходження становлять близько 46 % доходів бюджету. Основним джерелом власних надходжень загального фонду є податок на доходи фізичних осіб. Основними бюджетоутворюючими підприємствами громади є ТОВ "Царичанське агро" (7,7% власних надходжень), Царичанський РЕМ ПАТ "Дніпрообленерго" (3,1% власних надходжень) та ТОВ "Агрофірма Світанок" (2,4% власних надходжень). Важливими джерелами власних надходжень також є єдиний податок, податок на майно та акцизний податок (3,5 млн).

Власні доходи громади
53 593,81 (46,6%)

Податкові надходження (всього)

51 363,07

Податок на доходи фізичних осіб	28 772,
Акцизний податок	3 516,
Рентна плата	220,51
Податок на майно	7 161,96
Єдиний податок	11 665,
Екологічний податок	27,6

Неподаткові надходження (всього)

2 230,743

Адміністративні збори та платежі, доходи від некомерційної господарської діяльності	783,4
Власні надходження бюджетних установ	1 376,643
Інші	70,7

Трансферти
61 411,55 (53,4%)

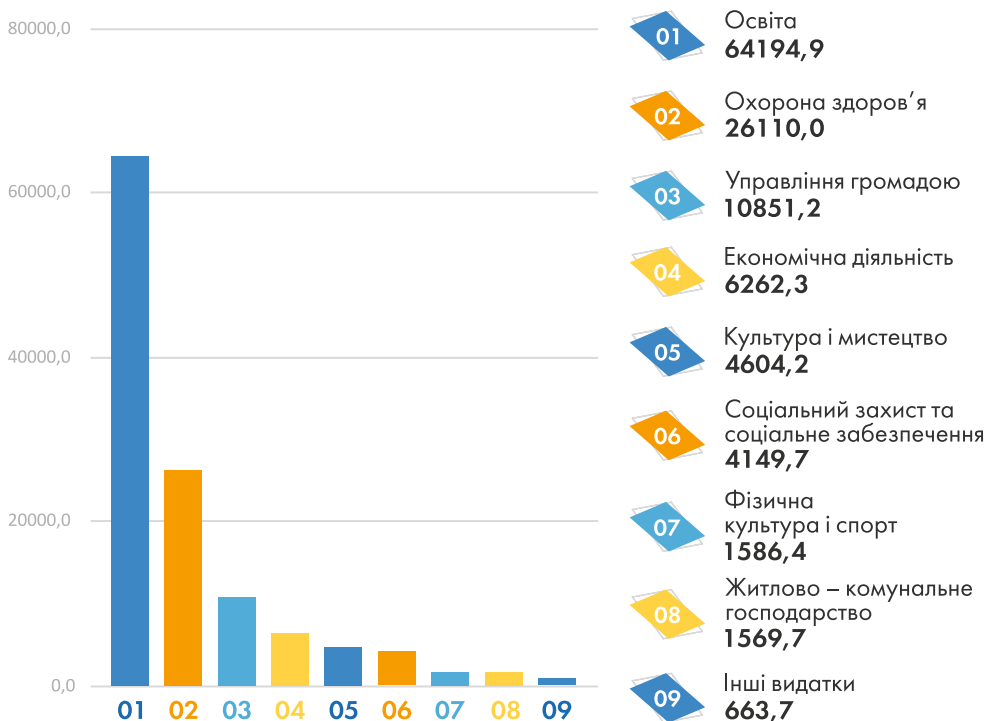
Освітня субвенція	27 021,
Медична субвенція	10 174,2
Місцева субвенція на видатки у сфері охорони здоров`я	8 685,345
Додаткова дотація для утримання закладів освіти та охорони здоров`я	5 810,926
Базова дотація	3 577,4
Інші субвенції з місцевого бюджету	1 778,435
Субвенція на здійснення соціально-економічного розвитку	1 073,21
Місцева субвенція на видатки у сфері освіти	1 040,757
Інші дотації з місцевого бюджету	605,108
Залишок коштів субвенції на розвиток системи охорони здоров`я у сільській місцевості на початок бюджетного періоду	500,
Залишок коштів освітньої субвенції на початок бюджетного періоду	451,876
Субвенція «Нова українська школа»	415,206
Субвенція на підтримку осіб з особливими освітніми потребами	222,89
Субвенція на закупівлю ліків	55,199

КУДИ ІДУТЬ ГРОШІ З БЮДЖЕТУ

Найбільші витрати селищного бюджету (53,8%) направлені на надання освітніх послуг населенню громади закладами дошкільної та шкільної освіти. Майже 22% бюджету заплановано на охорону здоров'я – утримання Царичанської ЦРЛ. Третіми за обсягом є витрати на управління громадою, які дорівнюють 9% витрат громади. На здійснення економічної діяльності та діяльності у сфері житлово-комунального господарства громада витрачає близько 6,4% своїх видатків.

Окрім того, бюджет громади також передбачає видатки, спрямовані на досягнення стратегічних пріоритетів розвитку громади. Для досягнення пріоритетів розвитку громади «Вихід освітньої, медичної та культурно-мистецької галузей громади на якісно новий рівень свого функціонування» передбачені вкладення на реконструкцію майна "Царичанської центральної районної лікарні", «Царичанського центру первинної медико-соціальної допомоги», реконструкцію будівлі Прядівської амбулаторії під загальноосвітню школу, реконструкцію будівлі під розміщення дошкільного навчального закладу с. Лисківка.

Структура видатків з бюджету, тис. грн

Всього: 119 992,1

Найбільші видатки з бюджету, тис. грн

оплата
праці

48 338,5

оплата
енергоносіїв

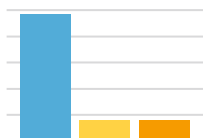
8 085,4

інші
видатки

7 771,0

Освіта всього: 64 194,9

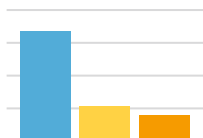

16 825,4

5 349,1

3 935,5

Охорона здоров'я всього: 26 110,0

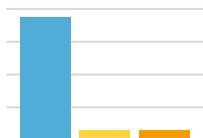

9 340,5

752,4

758,3

Управління громадою всього: 10851,2

ВИДАТКИ В СФЕРІ ОСВІТИ

Кошти на харчування в дошкільних закладах по загальному фонду складають 892 069 грн, розраховані виходячи з вартості діто-дня 42,37 грн для дошкільної групи та 27,87 грн для дітей групи раннього віку з співвідношенням батьківської плати за харчування дітей у дошкільному закладі у розмірі 65% від вартості харчування на день.

Комунальний заклад

- Всього видатків на заклад
- Кількість дітей
- Видатки на 1 дитину, тис. грн

загальноосвітні школи

Царичанська ЗОШ I-III ст.	777	15315,0	19,7
Прядівська ЗОШ I-III ст.	180	5773,9	32,1
Бабайківська ЗОШ I-III ст.	187	6384,7	34,1
Царичанська філія I-II ст.	127	4408,9	34,7
Преображенська ЗОШ I-III ст.	118	4155,7	35,2
Лисківська філія I-II ст.	74	3469,9	46,9

дитячі садочки

Царичанський дитячий садочок № 1	124	3065,0	24,7
Прядівський дитячий садочок	42	1066,3	25,4
Царичанський дитячий садочок № 4	102	2638,0	25,9
Бабайківський дитячий садочок	42	1153,4	27,5
Царичанський дитячий садочок № 5	70	2296,3	32,8
Преображенський дитячий садочок	29	1003,6	34,6

заклади позашкільної освіти

Царичанський будинок дитячої та юнацької творчості	439	1533,9	3,5
Царичанська школа естетичного виховання	171	2178,6	12,7

БЮДЖЕТ РОЗВИТКУ ГРОМАДИ

Бюджет розвитку Царичанської селищної ради на 2019 рік передбачає витрати на досягнення стратегічних пріоритетів розвитку громади. Зокрема, в рамках пріоритету «Енергоефективність та розвиток альтернативної енергетики» передбачено проведення реконструкції системи тепlopостачання Царичанської філії Царичанської ЗОШ, реконструкція вузла обліку газу Територіального центру соціального обслуговування, фінансування заходів з енергозбереження дитячого садочку №4 "Берізка" (смт Царичанка). В рамках пріоритету «Вихід освітньої, медичної та культурно-мистецької галузей громади на якісно новий рівень свого функціонування» передбачено проведення реконструкції покрівлі Царичанської філії Царичанської ЗОШ, реконструкція будівлі Прядівської амбулаторії під загальноосвітню школу, реконструкція будівлі під розміщення дошкільного навчального закладу с. Лисківка, реконструкція майна Царичанського центру первинної медико-санітарної допомоги та Царичанської центральної районної лікарні.

01	Реконструкція водозабірної свердловини, башти та водопроводів для водопостачання смт Царичанка і с. Івано-Яризівка	3118,6
02	Реконструкція покрівлі Царичанської філії Царичанської ЗОШ по вул. Бутенка, 2а	2389,1
03	Реконструкція будівлі під розміщення дитячого садочку с. Лисківка, вул. Центральна, 22А	2378,3
04	Реконструкція майна "Царичанської центральної районної лікарні"	1202,6
05	Продовження будівництва системи водопостачання с. Дубове	730,6
06	Реконструкція вуличного освітлення по вул. 14 Гвардійської дивізії в смт Царичанка	700,2
07	Капітальний ремонт утеплення фасаду, заміна вікон та дверей ДНЗ №4 "Берізка", вул. Кірова, 89г, смт Царичанка	612,2
08	Реконструкція майна Царичанського центру первинної медико-санітарної допомоги	522,8
09	Придбання службового автотранспорту по галузі "Охорона здоров`я"	500,0
10	Реконструкція системи тепlopостачання Царичанської філії Царичанської ЗОШ по вул. Бутенка, 2а	111,3
11	Реконструкція будівлі Прядівської амбулаторії під загальноосвітню школу з облаштуванням прилеглої території	86,4
12	Капітальний ремонт "Бабайківського ДНЗ "Барвінок"	13,5
13	Реконструкція вузла обліку газу "Територіального центру соціального обслуговування" смт Царичанка	11,7
14	Реконструкція вузла обліку газу "Царичанської центральної бібліотеки"	2,5

Тираж: 500 примірників.

Для подання пропозицій та зауважень до бюджету громади або отримання консультацій та відповідей з цього приводу:

 51000, смт Царичанка,
вул.14 Гвардійської дивізії, буд.10
Царичанська селищна рада

 tsarpossovet@gmail.com

 (05690) 32253